

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ
СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання вченої
ради Сумського обласного
інституту післядипломної
педагогічної освіти
від _____ № _____

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Департаменту освіти і науки
Сумської державної
обласної адміністрації
від _____ № _____

**Навчальна програма
з позашкільної освіти гуманітарного напрямку
«Розвивальні ігри»**

початковий рівень
1 рік навчання

м. Суми – 2021

Автор:

Кущ Юлія Олексіївна – керівник гуртка Центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Сумської міської ради.

Рецензенти:

Сердюк В. М. – практичний психолог Центру професійного розвитку педагогічних працівників

Нікуліна В. І. – завідувач відділу Центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Сумської міської ради.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Старший дошкільний вік – це початок нового етапу розвитку особистості. Дитина має бути готовою до нових форм співпраці з дорослими і ровесниками. До моменту вступу до школи у неї повинні бути досить добре розвинені ті системи й функції організму, які з початком навчання зазнають підвищених навантажень. Саме тому, для успішного подальшого навчання потрібно розвивати всі сфери дошкільника.

Навчальна програма «Розвивальні ігри» розроблена з урахуванням положень законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», «Про дошкільну освіту», Положення про позашкільний навчальний заклад, Базового компонента дошкільної освіти.

Актуальність програми «Розвивальні ігри» зумовлена необхідністю розвитку дітей дошкільного віку для подальшого успішного навчання в школі.

Дана програма сприяє розвитку інтелектуальних можливостей вихованців та дозволяє вирішити важливі питання – діагностику і прогнозування подальшого їх розвитку.

Метою програми є формування життєвої компетентності у вихованців старшого дошкільного віку; формування їх пізнавальних здібностей на основі розвитку логічних структур мислення.

Основні завдання програми полягають у формуванні таких компетентностей:

пізнавальної – ознайомлення з основними пізнавальними процесами; розширення досвіду пізнання дитиною навколишнього світу та усвідомлення себе в ньому;

практичної – сприяння розвитку сприйняття, уваги, пам'яті, логічного мислення, уяви; розвиток уміння виділяти суттєві ознаки предметів, порівнювати, узагальнювати та класифікувати їх, висловлювати найпростіші власні судження на підставі придбаних знань; розвиток дрібної моторики рук;

творчої – розвиток здібностей вихованців та розв'язання творчих завдань;

соціальної – виховання прагнення до здобування нових знань і умінь, організованості, віри в себе.

Програма передбачає один рік навчання:

1-й рік – початковий рівень – 72 год на рік; 2 год на тиждень.

В основу навчальної програми покладено метод послідовного формування розумових дій, сутність якого полягає у створенні об'єктивної системи показників мисленневих операцій (застосування логічних, логіко-математичних, дидактичних, розвивальних ігор і вправ на заняттях, у груповій та індивідуальній роботі з дітьми), які забезпечують ці показники.

Навчання здійснюється з урахуванням сучасних педагогічних технологій, таких як: ігрове навчання, ІКТ, технології критичного мислення.

Заняття побудовані з урахуванням досвіду дитини та її

психофізіологічним розвитком.

У структуру програми входить теоретичний блок, який підкріплюється практичною частиною. Практичні завдання сприяють розвитку творчих здібностей, логічного мислення, пам'яті, уваги; формуванню навиків аналізувати, вирішувати, узагальнювати і робити висновки.

Формою контролю за результативністю навчання є підсумкове заняття з виконання практичних творчих завдань.

Освітній процес за даною програмою можливо здійснювати за змішаною та дистанційною формами навчання.

Початковий рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	1	-	1
2.	Розвиток емоційної сфери	1	7	8
3.	Мовленнєвий розвиток	1	6	7
4.	Розвиток сприйняття, уваги	1	6	7
5.	Розвиток пам'яті	1	8	9
6.	Розвиток логічного мислення	1	8	9
7.	Розвиток уяви	1	5	6
8.	Розвиток творчих здібностей	1	5	6
9.	Розвиток дрібної моторики як чинник стимуляції пізнавальних процесів	1	12	13
10.	Нейрогімнастика	1	4	5
11.	Підсумок	-	1	1
	Разом	10	62	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (1 год)

Знайомство зі здобувачами освіти. Знайомство вихованців, учнів і слухачів із закладом. Тестування по виявленню рівня розвитку пізнавальних інтересів на початку навчального року.

2. Розвиток емоційної сфери (8 год)

Теоретична частина. Емоції та переживання. Настрій. Естетичні, моральні, інтелектуальні почуття.

Практична частина. Вправи та завдання на розвиток емоційної сфери: «Мімічна гімнастика», «Малюємо емоції пальцями», «Різнокольорова вода»,

«Крижинки», «Музика та емоції», «Вгадай емоцію», «Тигр на полюванні», «Який я?», «Угадай настрої по голосу», «Підбери риси до обличчя», «Тренуємо емоції», «Живі картинки».

3. Мовленнєвий розвиток (7 год)

Теоретична частина. Мовленнєвий етикет (привітання, прощання, слова подяки, тощо). Правильна вимова звуків. Запитання та відповіді.

Практична частина. Розучування віршів. Формування правильної артикуляції звуків. Вправи на розширення запасу слів. Вправи на вироблення чіткої дикції, розучування скоромовок. Мовленнєві ігри та завдання на розширення запасу слів: «Ріпка», «Рукавичка», «Подорож до Лісової школи», «Лагідна матуся», «Назви слова». Дихальні вправи: «Кораблик», «Зігріємо ручки», «Футбол», «Хом'як», «Кулька».

4. Розвиток сприйняття, уваги (7 год)

Теоретична частина. Уявлення про сприйняття й увагу.

Практична частина. Вправи та завдання на розвиток уваги: «Стукай ритм», «Запам'ятай зарядку», «Знайди своє місце», «Згадай позу», «Слухай і виконуй», «Спостережливий учень», «Запам'ятай, хто з ким», «Знайди відмінність», «Знайди пару», «Поміркуй», «Допоможи білочці», «Закресли зайве», «Терези», «Схожі предмети», «Знайди схоже», «Допоможи Мар'яну».

5. Розвиток пам'яті (9 год)

Теоретична частина. Уявлення про пам'ять. Види пам'яті.

Практична частина. Вправи та завдання на розвиток пам'яті: «Знайди пару», «Знайди кольорову цифру», «Детектив», «Знайди схоже», «Малюнок по пам'яті», «Уява», «Спробуй повтори», «Опис», «Портрет», «Запам'ятай зоопарк», «Розташуй предмети», «Запам'ятай предмети», «Ланцюжок», «Повтори розповідь», «Знайди відмінність», «Магазин», «Запам'ятай рух», «Повтори за мною», «Пазлики», «Запам'ятай пари».

6. Розвиток логічного мислення (9 год)

Теоретична частина. Уявлення про логічне мислення.

Практична частина. Вправи та завдання на розвиток логічного мислення: «Знайди зайвий предмет», «Вправа з квадратами», «Відсутня цифра», «Знайди послідовність», «Зайвий предмет», «Який малюнок вибрати?», «Яка фігура зайва», «Послідовність подій», «Продовж ряд цифр», «Домалюй фігуру», «Кроленята та пташенята», «Доповни малюнок», «Знайди розгортку», «Склади фігуру», «Фокуси із сірниками та лічильними паличками», «Пари карток», «Добудуй», «Що далі?», «Склади коло», «Порожня клітинка», Якого предмета не вистачає», «Вантажівка», «Добери зображення»,

7. Розвиток уяви (6 год)

Теоретична частина. Уявлення про уяву.

Практична частина. Вправи та завдання на розвиток уяви: «Подорож хмарами», «Вигадай історію», «Ігри з дзеркалом», «Розмова руками», «Повітряна кулька», «Історія з торбинки», «Чарівні окуляри», «Допоможи колобку», «Пограємо в ріпку», «Стара казка на новий лад», «Чарівна труба».

8. Розвиток творчих здібностей (6 год)

Теоретична частина. Уявлення про творчість та творчі здібності.

Практична частина. Вправи та завдання на розвиток творчих здібностей: «Архітектор», «Дві картинки», «Плями і плямки», «10 слів», «Що з цього можна придумати», «Фантастична планета», «Як вийти з ситуації?», «Зроби фото».

9. Розвиток дрібної моторики як чинник стимуляції пізнавальних процесів (15 год)

Теоретична частина. Уявлення про пальчикові ігри. Їх значення.

Практична частина. Пальчикові ігри: «Квіточка», «Жук», «Віяло», «Яка буква», «Футбол», «Сонце зустрічала», «Наша хата», «Я малюю світ», «А я у гай ходила», «Проведи безперервні лінії», «Обведи малюнок не відриваючи руки», «Пальчики», «Художники», «Гудзикова мозаїка», «Крокують наші пальчики»

Вправи на копіювання: «Створи», «Проведи лінії», «Обведи», «Геометричні фігури», «Скопіюй малюнок», «Віднови втрачене», «Скопіюй крапки», «Віднови половину», «Домалюй втрачене», «Скопіювати зображення», «Копіювання по клітинках та крапках», «Обведи малюнок не відриваючи руки».

Вправи по штрихуванню: «Розфарбуй не виходячи за контур», «Штриховка фігур», «Штрихуємо клітинки», «Повтори за зразком», «Збудуй», «Штриховка крапками», «Штриховка лініями», «Штриховка спіралями».

10. Нейрогімнастика (5 год)

Теоретична частина. Поняття «нейрогімнастика».

Практична частина. Кінезіологічні вправи: «Дзеркальне малювання», «Вухо-ніс», «Кочерга», «Будиночок», «Олівець», «Сніговик».

11. Підсумок (1 год)

Практична частина. Змагання розумників.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі освіти мають знати:

основні пізнавальні процеси (сприйняття, увагу, пам'ять, логічне мислення, уяву).

Здобувачі освіти мають вміти:

виділяти суттєві ознаки предметів;
порівнювати, узагальнювати ознаки предметів;
дотримуватися правил гри.

Здобувачі освіти мають набути досвід:

роботи в групі;
доводити (презентувати) свою точку зору та відстоювати її;
розподіляти ролі в грі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Атемасов О. А. Психогімнастика у початковій школі. Харків : Ранок, 2010. 160 с.
2. Барташнікова И. А. Учись играя. Харьков : Фолио, 1997. 109 с.
3. Білан О. І., Возня Л. М., Максименко О. Л., Овчаренко Л. Р. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське довілля». Тернопіль : Мандрівець, 2012. 264 с.
4. Носова Е. А. Логика и математика для дошкольников : пособие. Санкт-Петербург : Детство-пресс, 2002. 123 с.
6. Піроженко Т. О. Розвивальні ігри та вправи для дітей третього, четвертого, п'ятого, шостого, сьомого років життя. Тернопіль : Мандрівець, 2016. 64 с.
7. Пехарева С. В., Андрусенко М. П. Розвиваємо увагу й логічне мислення. Харків : Основа, 2007. 112с.
8. Стеценко І. Б. Навчальний розвивальний курс «Логіка світу». Київ : Бібліотека «Шкільного світу», 2000. 84 с.
9. Тихомирова Л. Ф. Развитие логического мышления детей. Ярославль : ТОО «Гринго», 1995. 164 с.